

Sampo Seppänen

18.11.2025

Eduskunnan valtiovarainvaliokunta, verojaosto
HE 156/2025 vp
sara.kuitunen@eduskunta.fi

Energiateollisuus ry:n lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain muuttamisesta.

Energiateollisuus ry kiittää lausuntopyynnöstä ja toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Esityksen mukaan datakeskukset siirrettäisiin pois teollisuuden sähköveroluokasta yleisen sähköveron piiriin, jolloin datakeskusten kustannukset nousisivat merkittävästi. Veron nousun uhka on jo nyt pysäyttänyt investointeja datakeskuksiin. Pidämme tätä erittäin huolestuttavana. Investointien, verotulojen, datatalouden huoltovarmuuden ja työpaikkojen lisäksi datakeskusten hukkalämmöt ovat eräs keskeinen keino vähentää kaukolämmön polttoaineiden käyttöä ja tuottaa alueellisesti kohtuuhintaista lämpöä kotitalouksien tarpeisiin. Veronkorotuksen myötä nämä monipuoliset hyödyt vaarannettaisiin.

Asialla on myös laajempi investointiympäristöön ja puhtaaseen siirtymään liittyvä ulottuvuus. Yllättäen ja jonkun toisen alan veron korvaajaksi ilmoitettu konesalien sähköveron yli 40-kertaistaminen on erittäin huono signaali Suomen maineelle vakaana investointiympäristönä kansainvälisille ja kotimaisille investoijille.

Ensisijaisesti veronkorotusta ei tulisi toteuttaa. Jollei konesalien sähköveromuutoksesta voida peräytyä, ratkaisuna voisi toimia konesalien energiatehokkuusvaatimusten kiristäminen teollisuuden sähköverokantaan oikeutetuille datakeskuksille. Esimerkiksi investointien sitominen voimakkaammin lämmön hyödyntämiseen olisi kannattavaa. Se kannustaisi investoimaan siten, että yhteiskunnalliset hyödyt olisivat mahdollisimman laajat.

Näkemyksemme mukaan sähköveron alempi verokanta olisi investointivarmuuden ja hallinnollisen taakan näkökulmasta selvästi parempi vaihtoehto kuin erillinen tukimekanismi.

Käymme alla läpi asiaan oleellisesti liittyviä sähkö- ja lämpöjärjestelmän näkökulmia. **Lisäksi tuomme esiin hallituksen esityksessä esiintyviä puutteellisia ja osin harhaanjohtavia tietoja muun muassa naapurimaiden sähköverokehityksestä sekä energiatehokkuusdirektiivin vähäisestä ohjausvaikutuksesta datakeskusten hukkalämpöjen hyödyntämiseen, jonka vaikutus on selvästi yliarvioitu.**

Yleisesti sähköjärjestelmään ja veroihin liittyviä asioita:

- **Muut pohjoismaat (Ruotsi, Norja ja Tanska) Suomea lukuun ottamatta ovat aikeissa laskea sähköveroa lähivuosina selvästi. Veronkorotus Suomessa samaan aikaan kun Ruotsi ja Norja laskevat sähköverotasojaan, heikentäisi Suomen kilpailuasemaa datakeskusten osalta selvästi. Hallituksen esityksestä jää puuttumaan tieto Norjan aikeista laskea sähköveroa ensi vuodelle noin 0,4 senttiin/kWh. Eli sähköveroa ollaan laskemassa noin 3 kertaa pienemmäksi, mitä hallituksen esityksessä Norjan kohdalla todetaan (1,3 senttiä/kWh).**
- Edullista puhtaan sähkön tuotantoa voidaan lisätä merkittävästi sitä mukaa kun datakeskuksia tai muita teollisuusinvestointeja Suomeen nousee. Muun muassa Fingrid on todennut julkisuuteen, että ”Datakeskukset eivät aja Suomea sähköpulaan. Suomessa on ainakin 2 000 – 3 000 MW uusiutuvan energian hankkeita rakentamisvalmiina, jotka odottavat, että puhtaalle sähkölle löytyisi ostaja.” Lisäksi merkittävä määrä hankkeita eri kehitysvaiheissa, kuten EK:n vihreiden hankkeiden dataikkuna osoittaa. Datakeskusten tuomien työllisyys- ja verotulojen lisäksi myös lisääntyneet sähköntuotantoinvestoinnit tuovat omia positiivisia kansantaloudellisia ja työllisyysvaikutuksia.
- Suomen sähköntuotannosta 95 prosenttia on CO-päästötöntä. Periaatteessa kaikki uusi tuotanto, jolla vastataan sähkönkysyntään (esim. datakeskuksista) on joka tapauksessa hiilidioksidivapaata.
- Suomessa/Pohjoismaissa on hyvin toimiva sähkömarkkina (mukaan lukien pitkäaikaisten sähkönostosopimusten (PPA) markkina). Suuret sähköä käyttävät investoinnit voivat hankkia sähköä eri kanavia pitkin. Nämä voivat perustua esimerkiksi PPA-sopimuksiin, kahdenvälisiin sopimuksiin tuottajien kanssa, markkinasuojaukseen tai omaan tuotantoon. Kussakin näistä ratkaisuista joku rakentaa uutta sähköntuotantokapasiteettia, jos sähkönkulutus Suomessa kasvaa (tarjonnan ja kysynnän tasapaino). Markkinoiden toimivuuden näkökulmasta eri hankintamenetelmien tulee kilpailla keskenään.
- Monella reservimarkkinalla (kulutuksen ja tuotannon tasapainottaminen) iso osuus tarjonnasta on jo nyt kulutusjousto. Ymmärtääksemme myös osa datakeskuksista voi olla joustavia sähkönkäyttäjiä ja siten osallistua sähkömarkkinoiden hintavaihtelun tasapainottamiseen.
- Jos poliittisesti päätetään tehdä sähkömarkkinoiden joustoille tukimekanismeja, niin niiden pitäisi olla teknologia- ja toimijaneutraaleja ja sekä kysynnän että tarjonnan tulisi olla mukana, kuten fossiilittoman jouston tukimekanismeissa niiltä osin, kuin se on siinä mahdollista. Tämä takaa, että kustannustehokkaimmat ratkaisut tulevat käyttöön.
- Sähköverkkoja kehitetään sitä mukaa kun sähkönkäyttö lisääntyy. Fingrid on todennut julkisuuteen, että ”Kantaverkon näkökulmasta datakeskukset ovat toivottuja asiakkaita. Kantaverkon näkökulmasta ei ole tarvetta rajoittaa datakeskusrakentamista. Esimerkiksi Pohjois-Suomeen, länsirannikolle ja Itä-Suomeen mahtuu reilusti uutta sähkönkulutusta.”

Kaukolämpöön liittyvät asiat:

- Datakeskuksien käyttämästä sähköstä pystytään hyödyntämään merkittävä osa lämpönä ja niistä on tulossa entistä merkittävämpi puhtaan kaukolämmön tuottaja. Paikallisesti datakeskuksen lämpö on usein merkittävässä roolissa, kun fossiilisia polttoaineita ja polttamista ylipäättään korvataan uusilla ja kohtuuhintaisilla lämmönlähteillä. Keskuksia on jo lämmöntuotannossa muutamilla paikkakunnilla ja useilla paikkakunnilla on konkreettisia projekteja datakeskusinvestoinneista ja syntyvän lämmön hyödyntämisestä. Alempi sähkövero on edellytys erityisesti pienten datakeskusten sijoittumiselle kaukolämpöverkkojen

yhteyteen. Paikkakuntia, joissa alustavissa suunnitelmissa oleva pienehkö datakeskus voisi olla merkittävä osa lämmitysratkaisua, on todennäköisesti kymmeniä ympäri Suomen.

- Vero tulisi vaikuttamaan hukkalämpöjen hyödyntämiseen, mikä johtaa alueellisesti suomalaisten korkeampiin lämmityskuluihin. Ensimmäinen investointi on jo peruttu veron korotuksen tullessa julkiseen tietoon ja hankeputkista tulee tietojemme mukaan peruuntumaan paljon hankkeita, jos veronkorotus viedään täytäntöön. Näin lämmityskustannusten lisäksi vaikutetaan negatiivisesti myös Suomen ilmastopäästöihin, joiden tavoitteiden saavuttaminen on jo ilman veroa haastava saavuttaa.
- **Energiatehokkuusdirektiivin todellinen ohjausvaikutus datakeskusten hukkalämpöjen hyödyntämisessä datakeskuksien ulkopuolella on hyvin vähäinen, ja sen vaikutusta on hallituksen esityksessä tulkittu ylitse sen todellisen velvoittavuuden. Direktiivin velvoitteen pystyy esimerkiksi täyttämään hyödyntämällä erittäin pienen osuuden koko hukkalämpömäärästä vain datakeskuksen sisäisesti. Eli se ei siten kannusta suoraan hukkalämpöjen hyödyntämiseen mm. kaukolämmössä. Datakeskuksen alemmalla sähköverolla ja sen hukkalämpöihin liittyvällä kriteereillä (osana kriteeristöä) voitaisiin tehdä selvä kannustin hukkalämpöjen hyödyntämiseen yli energiatehokkuusdirektiivin vaatimusten ja siten se olisi näkemyksemme mukaan EU:n valtiontukisääntöjen mukainen. Näin ollen datakeskukset, joiden hukkalämmöt menevät hyötykäyttöön mm. kaukolämpönä, tulisi lukea alemman verokannan piiriin.**

Ystävällisin terveisin

Energiateollisuus ry
Sampo Seppänen
Asiantuntija
sampo.seppanen@energia.fi
(+358503407716)